Utbildningsutskottets betänkande

1980/81: 4

med anledning av motioner om synskadades möjligheter till högskoleutbildning

Motionerna

1979/80: 238 av Margot Håkansson (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär

1. att ansvaret för finansiering av studielitteratur för synskadade vid universitet och högskola flyttas över från arbetsmarknadsstyrelsen till universitets- och högskoleämbetet (UHÄ),

2. att UHÄ får tillräckliga resurser för produktion av läromedel till synskadade,

3. att synskadade, som studerar vid universitet och högskola, garanteras studielitteratur på för dem tillgängliga medier.

1979/80: 1322 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen uttalar

1. att ansvaret för finansiering av studielitteratur för synskadade vid universitet och högskola bör flyttas över från arbetsmarknadsstyrelsen till universitets- och högskoleämbetet (UHÄ),

2. att UHÄ bör tilldelas tillräckliga resurser för produktion av läromedel till synskadade,

3. att synskadade, som studerar vid universitet och högskola, bör garanteras studielitteratur på för dem tillgängliga medier.

Remissyttranden

Yttranden över motionerna har inhämtats från universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) och arbetsmarknadsstyrelsen (AMS).

UHÄ anför följande:

Högskolan har ansvar för att handikappade studerande får den hjälp i undervisningssituationen, som är nödvändig för att utbildningen skall kunna fullföljas, detta även om annan myndighet helt eller delvis svarar för kostnader i sammanhanget.

Arbetsmarknadsverket (AMV) ansvarar för kostnader för inläsning av litteratur för studerande i yrkesinriktad utbildning som rekommenderats utbildningen av AMV. Övriga synskadade studerande får litteratur inläst genom resp. högskoleenhet. Kompendier och speciell stödundervisning bekostas alltid av högskolan – även för dem som får böcker inlästa genom AMV:s försorg. Synskadade som läser i annat syfte än att skaffa sig en av AMV rekommenderad yrkesutbildning får således i princip sina merkostnader för litteratur på grund av handikappet täckta genom högskolan. En svårighet har varit att högskolan ofta inte i tid inför terminsstarten fått vetskap om att en synskadad antagits, varför den synskadade kan få vänta på sin litteratur.

UHÄ uppger vidare att ansvarsfördelningen hittills fungerat väl men att det ändå bör övervägas om inte högskolan skall överta det totala ansvaret för litteratur till de synskadade. Detta förutsätter emellertid enligt UHÄ:s mening att bl. a. vissa anslagsfrågor löses.

AMS anför att arbetsmarknadsverkets och UHÄ:s insatser för synskadade handikappade kompletterar varandra. Ansvaret för finansiering av studielitteratur för synskadade inom högskolan bör enligt AMS principiella uppfattning flyttas över till UHÄ.

Utskottet

I två likalydande motioner 1979/80: 238 och 1979/80: 1322 behandlas frågan om de synskadades möjligheter att bedriva högskolestudier. Fler synskadade måste enligt motionärerna ges möjlighet att studera vid universitet och högskolor. Därför måste de studerande, menar motionärerna, garanteras litteratur på för dem tillgängliga medier, och universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) måste få tillräckliga resurser för produktionen. Motionärerna anser vidare att kostnadsansvaret för framställning av studielitteratur för handikappade bör flyttas till UHÄ.

Av UHÄ:s remissyttrande framgår att högskolan har ansvar för att de synskadade som studerar vid högskolan får den hjälp de behöver i undervisningssituationen. Högskoleenheterna avgör vilka hjälpåtgärder som skall sättas in och avsätter medel härför inom ramen för de reguljära anslagen för grundläggande utbildning. I anslagsframställningen för budgetåret 1981/82 har UHÄ lagt fram förslag som syftar till att ge de enskilda högskoleenheterna större möjligheter att möta behoven av insatser för gravt handikappade.

Arbetsmarknadsverket svarar för kostnaderna för anpassning av studielitteratur för sådana synskadade som arbetsmarknadsverket vid en arbetsmarknadsbedömning finner böra få ytterligare utbildning för att kunna placeras på arbetsmarknaden. Sådana kostnader för anpassning av studielitteratur m. m. till för synskadade lämpliga medier som inte bestrids av arbetsmarknadsverket svarar högskolan för. Frågan om överföring av kostnadsansvaret i dess helhet på UHÄ har diskuterats mellan de berörda verken. Ytterligare överväganden behöver emellertid enligt UHÄ göras innan ställning kan tas i frågan.

Utskottet anser att det är angeläget att synskadade har möjlighet att studera vid universitet och högskolor. Mot bakgrund av vad som anförts om högskolans ansvar för de studerande i undervisningssituationen och med hänsyn till de överväganden som pågår i fråga om kostnadsansvaret anser utskottet inte att det är påkallat att göra något uttalande i frågan. Utskottet avstyrker därför motionerna 1979/80: 238 och 1979/80: 1322.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionerna 1979/80: 238 och 1979/80: 1322.

Stockholm den 6 november 1980

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Stig Alemyr (s), Bengt Wiklund (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Sven Johansson (c), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydle (m), Kerstin Göthberg (c), Karl-Erik Häll (s), Jörgen Ullenhag (fp), Gunnel Liljegren (m), Torsten Karlsson (s), Larz Johansson (c), Lars Svensson (s) och Olle Grahn (fp).

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1980